

เพ็ญพิศ คชสิทธิ์ไพศาล 2553: พระพุทธศาสนากับทฤษฎีมานุษยประมาณนิยม:
กรณีศึกษาวิเคราะห์แนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(ปรัชญาและศาสนา) สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเวศ อินทองปาน, Ph.D.
130 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาพระพุทธศาสนากับสิ่งแวดล้อม และศึกษาทฤษฎี
มานุษยประมาณนิยมด้านสิ่งแวดล้อมในปรัชญาตะวันตก ตลอดจนวิเคราะห์แนวคิดสิ่งแวดล้อม
ในพระพุทธศาสนากับทฤษฎีมานุษยประมาณนิยม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษา
เอกสารทั้งที่เป็นปฐมภูมิ (Primary) และทุติยภูมิ (Secondary) เอกสารดังกล่าว ได้แก่
พระไตรปิฎก งานวิจัย งานวิทยานิพนธ์หนังสือ สื่อต่างๆ เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่า หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาทถือว่ามนุษย์และสิ่งแวดล้อม
มีคุณค่าทางจริยธรรม แต่หลักคำสอนทฤษฎีมานุษยประมาณนิยมถือว่ามนุษย์เท่านั้นเป็นสิ่งที่
มีคุณค่าทางจริยธรรม ประการต่อมาพระพุทธศาสนามีท่าทีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ
การอนุรักษ์เพื่อการดำรงอยู่ของสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก แต่ทฤษฎีมานุษยประมาณนิยมมีท่าที
ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและถือว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของมนุษย์
ในระยะยาวเท่านั้นมิใช่เพื่อสิ่งแวดล้อม

ถึงแม้ในเรื่องหลักคำสอนคุณค่าทางจริยธรรมและท่าทีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
ทั้งสองจะมีความแตกต่างกัน แต่แนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมของพระพุทธศาสนาและทฤษฎีมานุษย
ประมาณนิยมก็เป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจรากฐานความคิดด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึง
อิทธิพลที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันได้